

Funkcje falowników zwiększające bezpieczeństwo pożarowe instalacji PV

Seminarium Naukowo-Techniczne SITP
Kościelisko, 18-20.10.2023r.

Polskie Stowarzyszenie Rozwoju Fotowoltaiki

- Założone na początku 2022
- Skupia producentów i dsrybutorów wiodących marek falowników na Polskim rynku: Sungrow, SofarSolar, Growatt, Fronius, SMA
- Celem Stowarzyszenia jest m.in.:
  - działalność edukacyjna w zakresie instalacji fotowoltaicznych,
  - popularyzacja dobrych praktyk w zakresie realizacji inwestycji z zakresu instalacji fotowoltaicznych,
  - promowania dobrych praktyk z zakresu bezpieczeństwa instalacji odnawialnych źródeł energii w szczególności systemów fotowoltaicznych.

O prowadzącym

- / ponad 12 lat w branży PV (projekty i realizacje)
- / udział w 200+ dedykowanych szkoleniach
- / członek licznych stowarzyszeń (m.in. SITP)
- / Prezes PSRF
- / 100+ prezentacji podczas różnych wydarzeń związanych z PV (targi, konferencje)
- / liczne publikacje i artykuły w periodykach
- / +48 786 815 907 / maciej.pilinski@psrf.pl

Bezpieczeństwo pożarowe instalacji PV

Bezpieczeństwo pożarowe

Bezpieczeństwo pożarowe
instalacji fotowoltaicznych

Instalacja PV
jako źródło
pożaru

Gaszenie
budynków z
instalacją PV

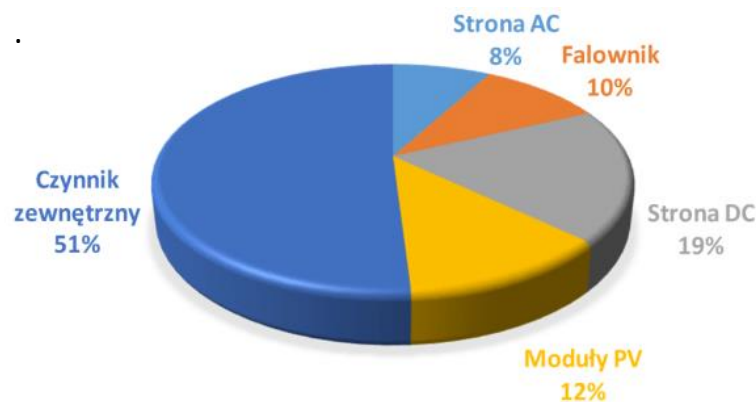

Instalacja PV jako potencjalne źródło pożaru

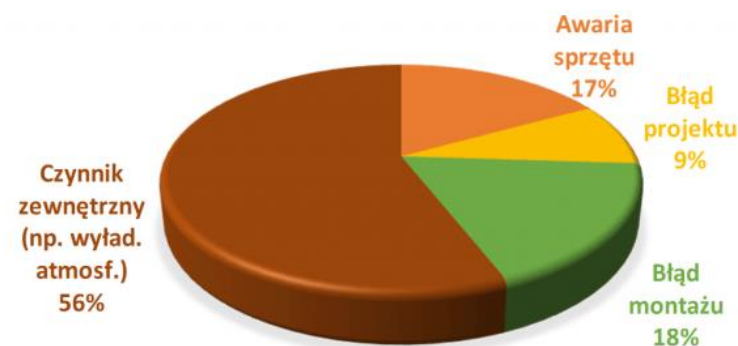

Pożary instalacji PV

- / 210 pożarów wywołanych bezpośrednio przez system PV na **1,3 mln instalacji** *)
Jest to zaledwie 0,016% wszystkich instalacji fotowoltaicznych.
- / Raport sporządzony w Niemczech do roku 2013
- / Analiza wykazała, że tylko około 17% błędów powodujących pożar jest opartych na awariach sprzętu (patrz rysunek 2), a tylko 10% błędów występuje w falowniku (patrz rysunek 1). Ponad 70% błędów wynika z czynników zewnętrznych, takich jak wyładowanie atmosferyczne lub błędów montażowych (patrz rysunek 2).

Rys. 1) ŹRÓDŁO POŻARU

Rys. 2) PRZYCZYNA POŻARU

*) liczba instalacji w Polsce na koniec czerwca 2023

Czy system PV zwiększa ryzyko pożaru?

– „Instalacje fotowoltaiczne nie stanowią większego zagrożenia pożarowego niż jakiegokolwiek inne urządzenia techniczne!”

Łuk elektryczny przyczyną pożaru

- Szczegółowa analiza przyczyn awarii dla zdarzeń pożarowych wskazała wystąpienie **łuku elektrycznego**, jako najważniejszą przyczynę możliwych wybuchów pożaru.
- Łuk elektryczny może zdarzyć się tylko wtedy, gdy wystąpią poważne usterki w istotnych dla bezpieczeństwa systemu PV elementach i nie zostaną one wcześniej wykryte.
Przyczyną może być np. uszkodzenie podwójnej izolacji przewodu DC w kilku miejscach lub zwiększona oporność na styku złącza DC.

Przyczyny

Posortowane według składników i prawdopodobieństwa wystąpienia:

- / **Wtyczka DC**
- / Zaciski śrubowe w rozdzielnicy lub falowniku (po stronie DC)
- / Połączenie lutowane (w module)
- / Dioda by-pass
- / Moduł
- / Bezpieczniki DC
- / Kabel DC
- / Wyłącznik prądu stałego
- / Skrzynka przyłączeniowa
- / Ogólne błędy instalacji

Złącza DC

Prawidłowe zaciśnięcie (zaprasowanie) złącza MC4

Siła wyrywania: 454N

Brak dostępu powietrza do żyły przewodu

Długotrwała wytrzymałość

**Wymóg wg normy PN-EN 60352-2:
siła wyrywania (4mm²) >310N**

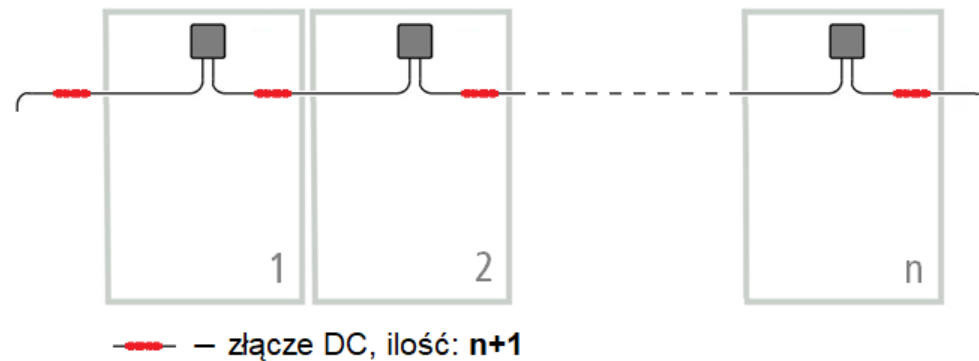

Siła wyrywania: 94N

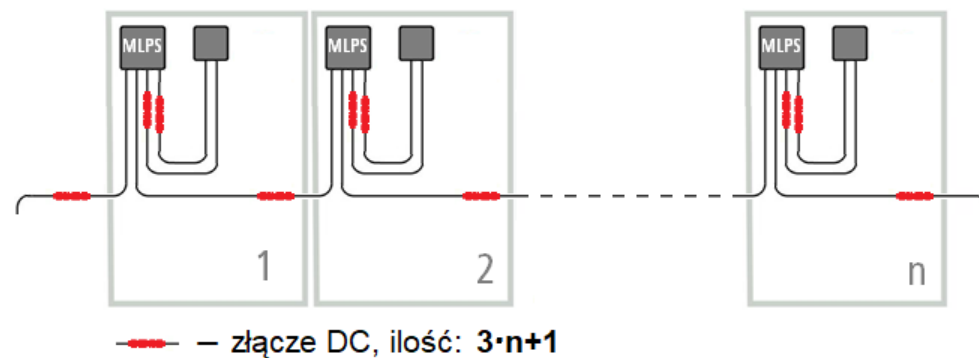
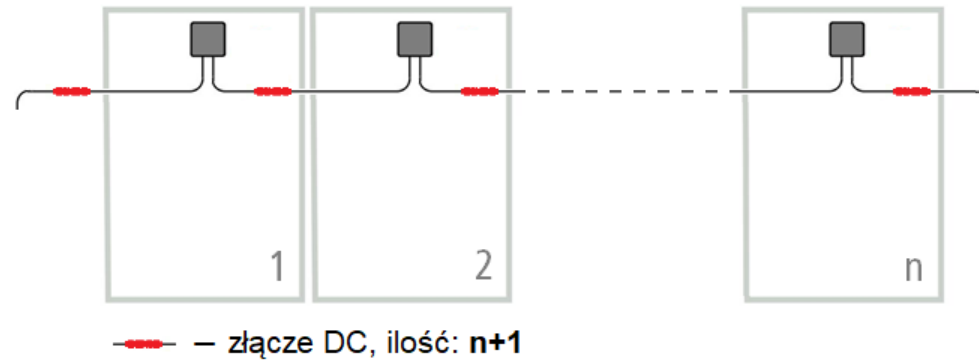
Dostęp powietrza do żyły przewodu

Korozja, niebezpieczeństwo porażenia prądem lub pożaru

Ilość połączeń DC

Ilość połączeń DC

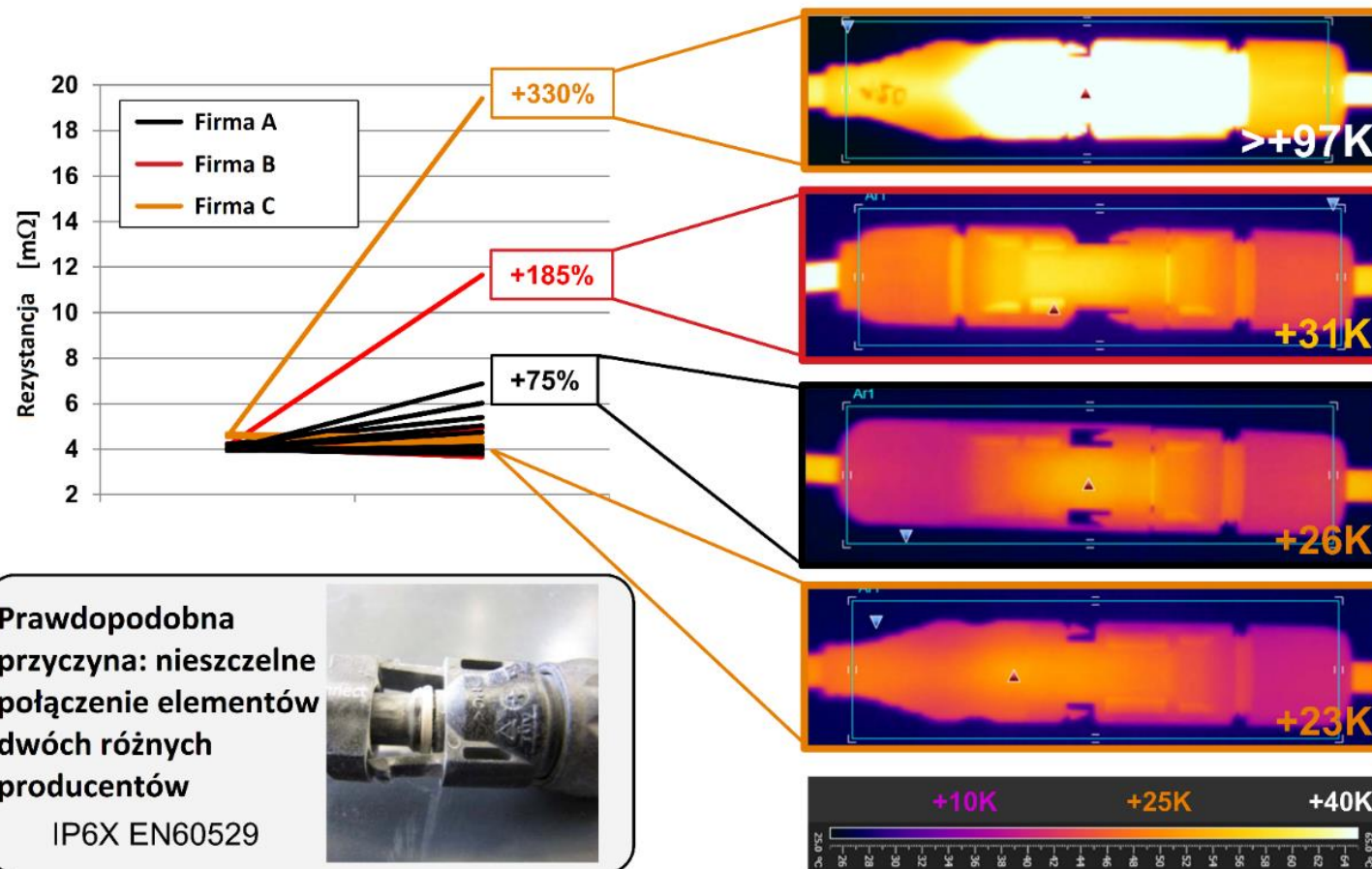
„Kompatybilność” złączy MC4

Przyczyny niekompatybilności złączy DC różnych producentów:

- **producenci używają różnych stopów metali.** Powoduje to wysokie ryzyko zwiększonej rezystancji między złączami DC, np. z powodu korozji kontaktowej na styku dwóch różnych materiałów;
- **producenci stosują różne konstrukcje styków.** Powoduje to wysokie ryzyko zwiększonej odporności;
- **nie są zdefiniowane tolerancje mechaniczne.** Może to prowadzić zarówno do stresu materiałowego, jak i do luźnych (niepewnych) połączeń;
- **materiał użyty do polimerowych (plastikowych) części oryginalnego złącza DC nie został ujawniony.** To stwarza ryzyko niekompatybilności chemicznej oraz różnej rozszerzalności cieplnej, co przekłada się na przyspieszone starzenie elementów oraz ryzyko rozszczelnienia złącza, co może prowadzić do przedostania się pyłu i wody.

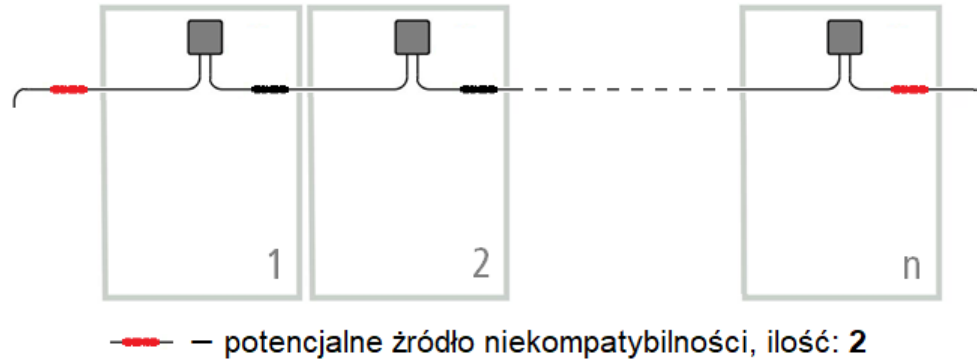

„Kompatybilność” złączy MC4

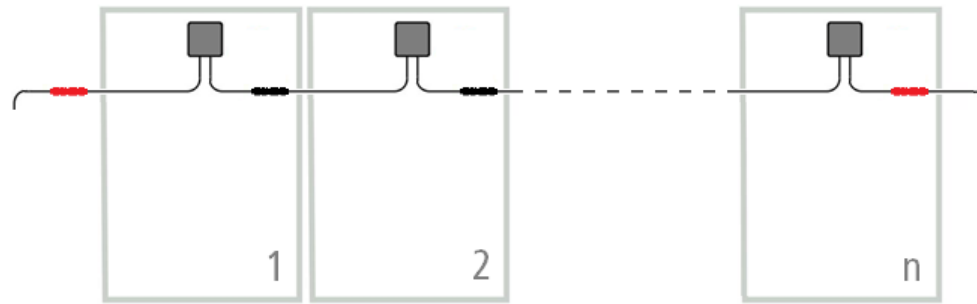

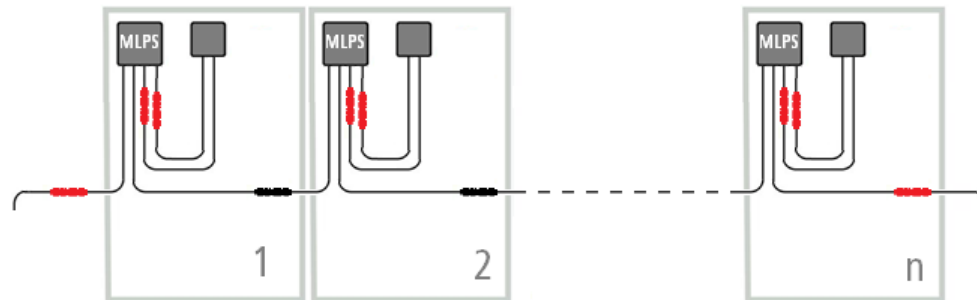
Ilość połączeń DC

Ilość połączeń DC

 — potencjalne źródło niekompatybilności, ilość: 2

 — potencjalne źródło niekompatybilności, ilość: $2 \cdot n + 2$

Jak
zapobiegać?

Pomiar rezystancji izolacji

IMD – Insulation Monitoring Device

712.538.101 Urządzenia monitoringu

Urządzenia IMD należy dobierać zgodnie z EN 61557-8.

Jeżeli IMD jest integralną częścią falownika, funkcja IMD powinna być zgodna z EN 62109-2 lub EN 61557-8.

W przypadku rozległego panelu PV (> 100 kWp) zaleca się zastosowanie automatycznego systemu lokalizacji uszkodzeń izolacji, wg EN 61557-9.

712.421 Ochrona przed pożarem, powodowanym przez urządzenia elektryczne

712.421.101 Ochrona przed skutkami uszkodzeń izolacji po stronie d.c. w przypadku prostej separacji wewnątrz falownika lub po stronie a.c.

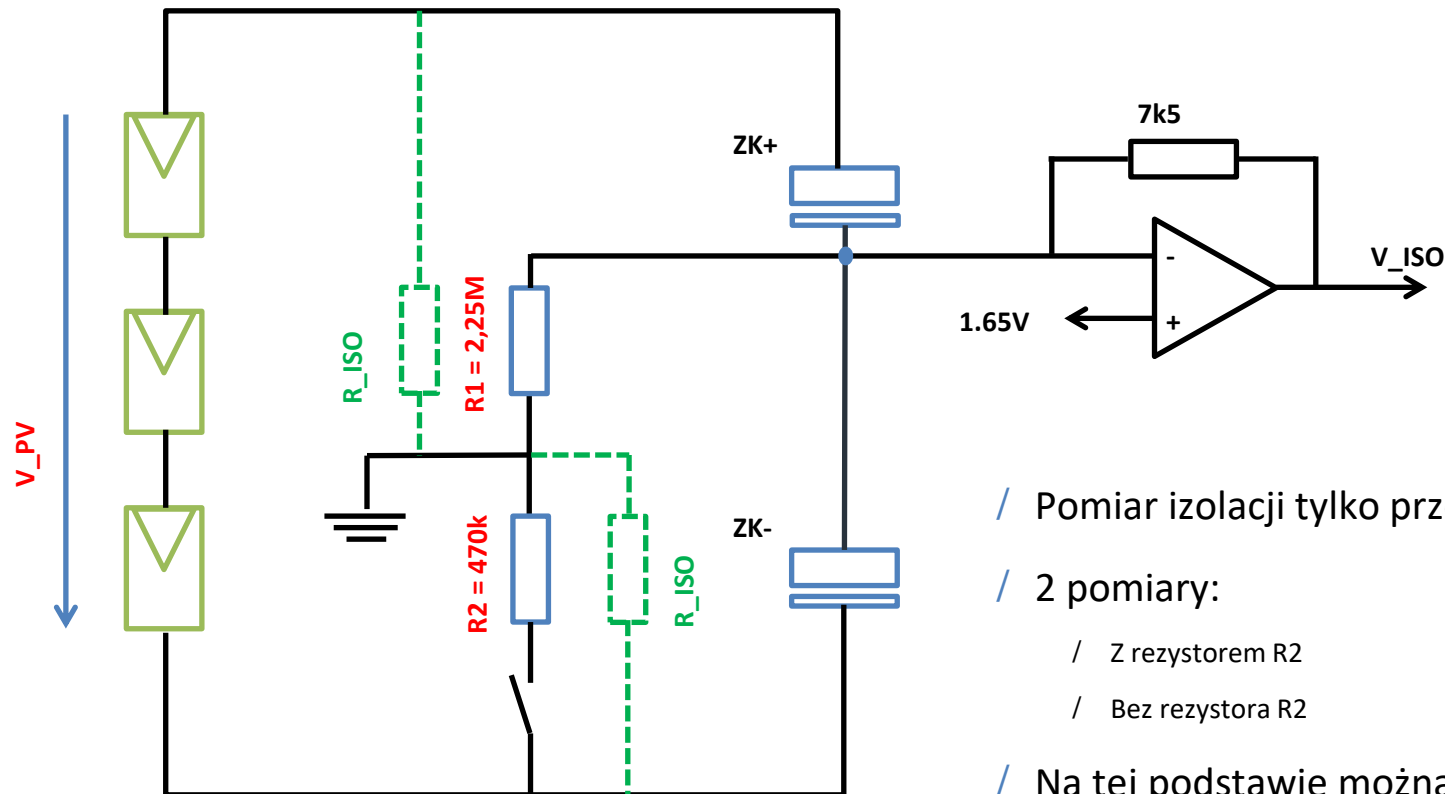
Zaleca się wyeliminowanie uszkodzenia z jak najkrótszą zwłoką możliwą do uzyskania w praktyce.

712.421.101.1 Należy zainstalować urządzenie do monitorowania izolacji (IMD), z wyjątkiem przypadków, w których zastosowanie ma 712.421.101.2, w celu weryfikacji stanu izolacji po stronie d.c. przez cały czas życia panelu PV.

UWAGA Urządzenia monitorujące izolację (IMD), zgodne z EN 61557-8, spełniają tę funkcję.

Funkcję monitorowania może pełnić falownik ze zintegrowanym monitoringiem izolacji, zdolnym również do wykrywania jej uszkodzeń.

Pomiar wartości izolacji po stronie DC

- / Pomiar izolacji tylko przed uruchomieniem falownika
- / 2 pomiary:
  - / Z rezystorem R2
  - / Bez rezystora R2
- / Na tej podstawie można obliczyć rezystancję izolacji

Jak leczyć?

AFPE

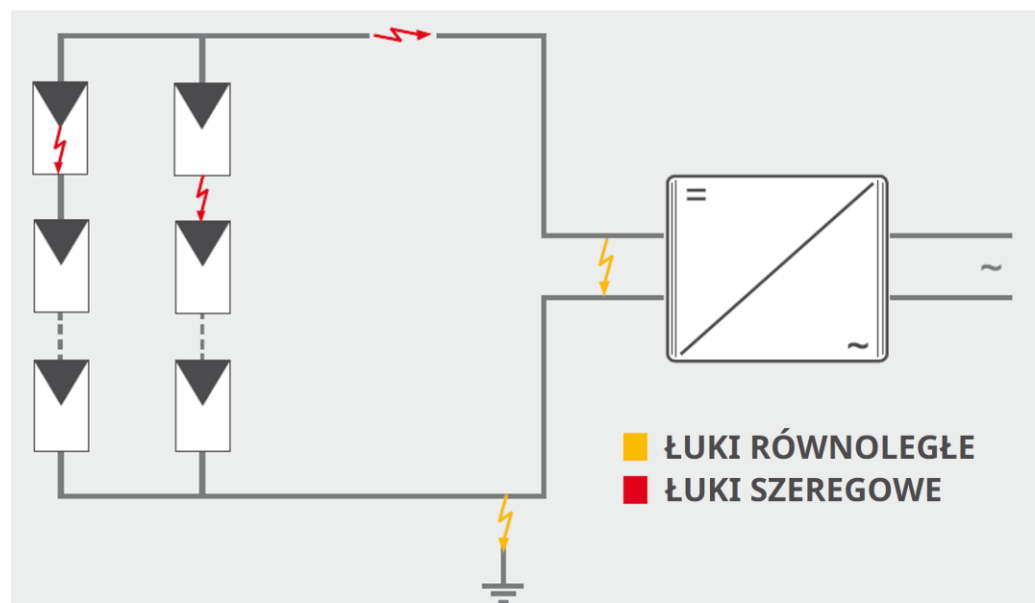
(AFCI wg IEC 63027)

Natura łuku...

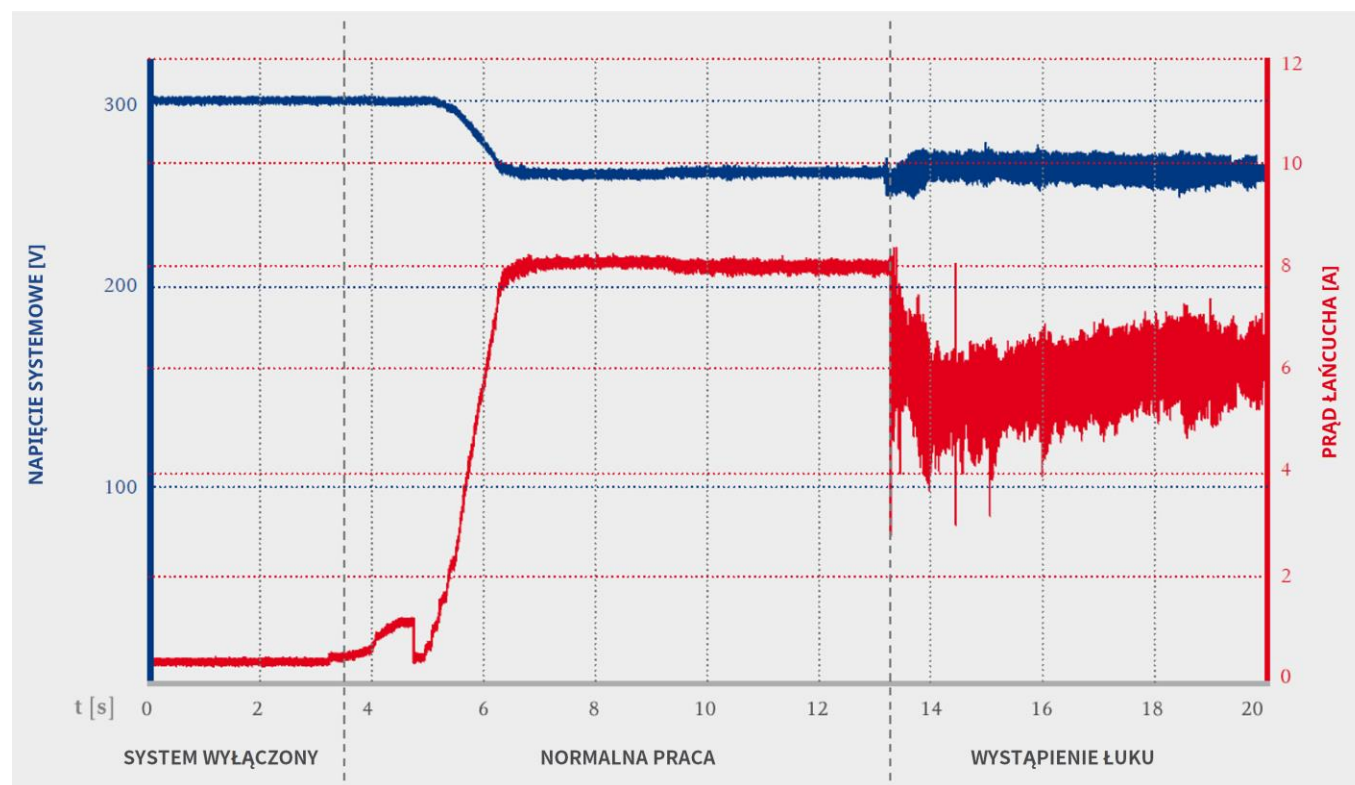
- Łuki dzielimy na szeregowe i równoległe
- Najczęściej występują łuki szeregowe. Zdecydowana większość w złej jakości, źle zaciśniętych, niekompatybilnych (różni producenci, różne typy) złączach DC
- Im mniej połączeń DC, tym mniejsze statystycznie prawdopodobieństwo wystąpienia łuku

Natura łuku...

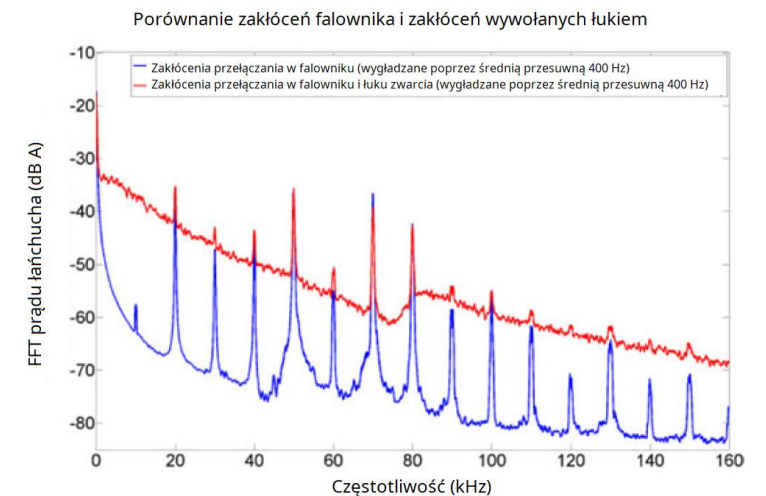
- Łuki powodują określone prądy o wysokiej częstotliwości w okablowaniu PV
- Dzięki FFT można rozpoznać „wzorce” łuku, ale możliwe są też fałszywe rozpoznania

AFPE – Arc Fault Protection Equipment

- Znana pod nazwą **AFCI** (funkcjonalność z norm USA)
- Zasada działania AFPE
  - łuki powodują określone prądy o wysokiej częstotliwości w okablowaniu PV
  - AFPE wykrywa te prądy
  - wyłącza falownik, więc łuk DC gaśnie
  - zgłaszane są kody stanu błędu
- Norma dla AFPE (IEC 63027) została opublikowana w maju 2023
- Opracowany zgodnie ze standardem, certyfikowany tak szybko, jak to możliwe
- Celem jest wykrycie każdego łuku (zdefiniowanego przez normę) i uniknięcie fałszywych wyłączeń

Co się dzieje w przypadku wykrycia łuku?

– IEC 63027 definiuje jak ma działać funkcja AFPE:

1. Łuk

Falownik przerywa produkcję na 5 minut

2. Łuk

Falownik przerywa produkcję na 5 minut

3. Łuk

Falownik przerywa produkcję na 5 minut

4. Łuk

Falownik przerywa produkcję na 5 minut

5. Łuk

Falownik przerywa produkcję i musi zostać ponownie aktywowany ręcznie przez instalatora. Pole modułów musi zostać sprawdzone

24 godziny

PURF

Literatura

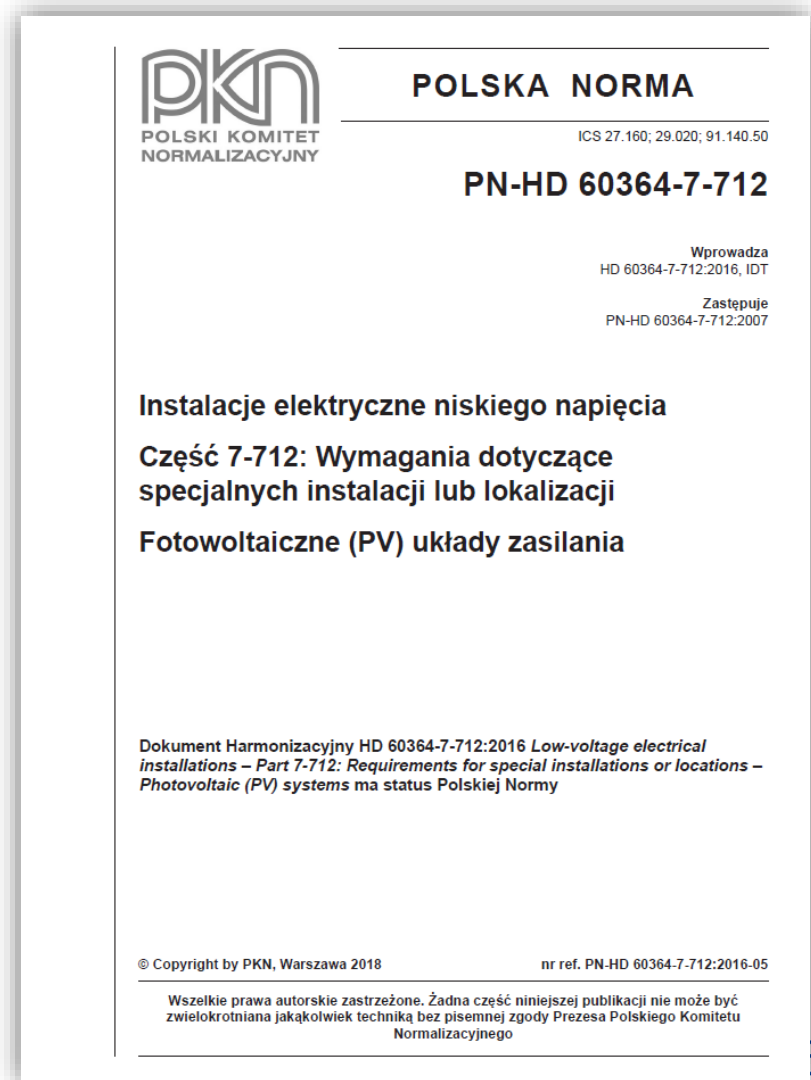
Polskie normy

<https://sklep.pkn.pl>

– PN-HD 60364-7-712:2016

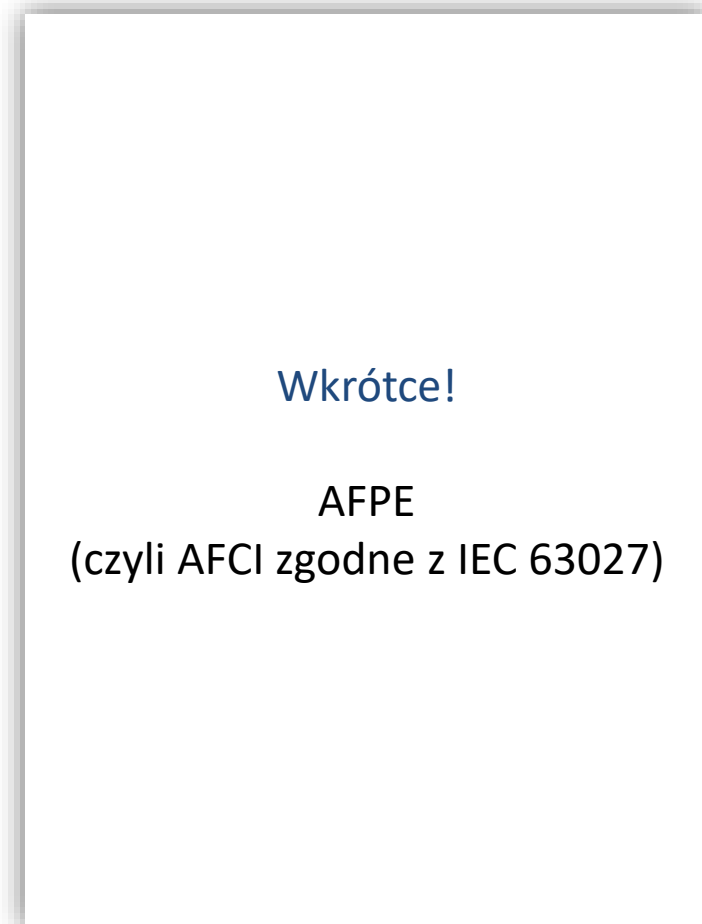
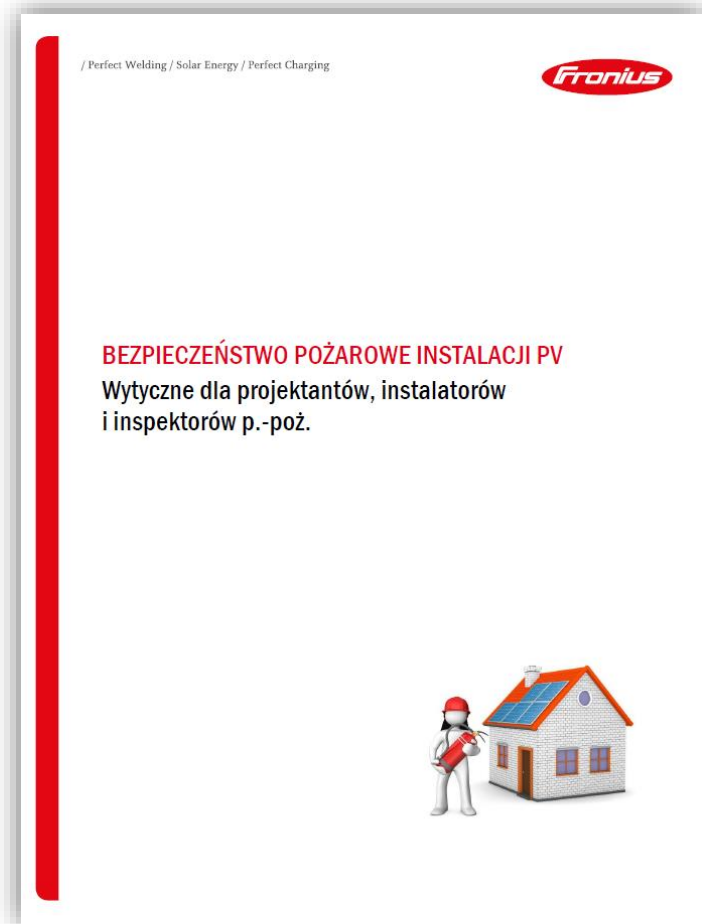
– PN-EN 62446-1:2016

– PN-EN IEC 62446-2:2020

“Białe księgi”

– <https://www.forum-fronius.pl/do-pobrania>

Poradnik CNB OP

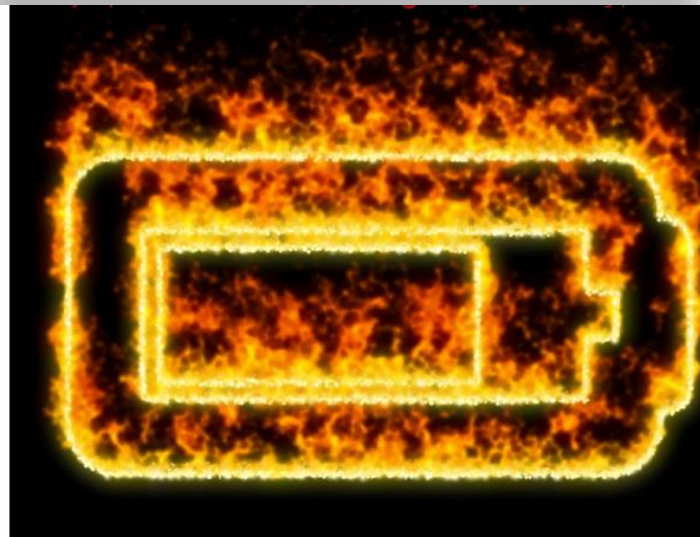
- <https://www.cnbop.pl/pl/wydawnictwa/ksiazki/ocena-ryzyka-poarowego-w-instalacjach-fotowoltaicznych-okrelenie-koncepcji-bezpieczestwa-w-celu-minimalizacji-ryzyka> 15159

Poradniki PSRF

– <https://psrf.pl/baza-wiedzy/>

Poradnik PPSRF-001/2022

Wymagania PPOŻ dla
systemów magazynowania
energii

www.psrp.pl

POLSKIE STOWARZYSZENIE ROZWOJU FOTOWOLTAIKI

Poradnik PSRF-001/2023

Kompaktowa konstrukcja
sposobem na poprawę
bezpieczeństwa instalacji
fotowoltaicznej

www.psrp.pl

POLSKIE STOWARZYSZENIE ROZWOJU FOTOWOLTAIKI

KG PSP – SZP 6 – „Standardowe zasady postępowania ...”

Nazwa systemu		Skrót	Nr SZP
Instalacja fotowoltaiczna		PV	6
 Komenda Główna Państwowej Straży Pożarnej Standardowe zasady postępowania podczas zdarzeń w obrębie instalacji fotowoltaicznych			
Data wydania	Wydanie	Zatwierdził	
marzec 2022 r.	pierwsze	nadbrnyg. Arkadiusz PRZYBYŁA Zastępca Komendanta /podpisano elektronicznie/	
Opracował	Przedłożył	Zaakceptował	
Zespół KG PSP	Zastępca Dyrektora Biura Planowania Operacyjnego st. bryg. mgr inż. Michał LANGNER	Dyrektor Biura Planowania Operacyjnego st. bryg. mgr inż. Jacek ZALECH	
Cel dokumentu. Wprowadzenie.			
Cel dokumentu Niniejszy dokument ma na celu usystematyzowanie wiedzy na temat postępowania ratowniczego na obiektach wyposażonych w instalację fotowoltaiczną (PV, ang. photovoltaic). Należy pamiętać, że podczas prowadzenia działań występuje szereg nieprzewidywalnych sytuacji, trudnych do zdefiniowania w dokumencie tego typu. Biorąc pod uwagę powyższe, należy zawsze pamiętać, że podczas formułowania zamiarów taktycznych, bezpieczeństwo ratowników stanowi priorytet. Niniejsze standardowe zasady postępowania (SZP) mają być wsparciem Kierującego Działaniem Ratowniczym, a nie stanowić wykładnię jego działania. Z uwagi na dynamiczny rozwój technologiczny instalacji fotowoltaicznych część rozwiązań będzie wymagała okresowej aktualizacji, co może w przyszłości prowadzić do zmiany obecnie przedstawionych koncepcji działań ratowniczych.			
Wprowadzenie Zadaniem instalacji fotowoltaicznych jest przetwarzanie energii promieniowania słonecznego bezpośrednio w energię elektryczną. Instalacje fotowoltaiczne zaliczane są do odnawialnych źródeł energii (OZE). Wyróżniamy trzy podstawowe typy instalacji fotowoltaicznych: 1) on-grid – instalacja podłączona do sieci elektroenergetycznej, 2) off-grid – instalacja niepodłączona do sieci elektroenergetycznej, co wymaga magazynowania energii, 3) hybrydowa – instalacja łącząca w sobie rozwiązania z on-grid oraz off-grid z możliwością przyłączenia innych źródeł energii. Z uwagi na charakter budowy i pracy instalacja PV może w sytuacjach awaryjnych stanowić zagrożenie porażeniem prądem elektrycznym. Instalacja fotowoltaiczna pracuje zarówno podczas dziennego oświetlenia, jak i (w ograniczonym zakresie) w warunkach ograniczonego oświetlenia (np. sztucznego). Instalację fotowoltaiczną można podzielić na część stałoprądową (moduły – falownik) oraz zmiennoprądową (falownik – instalacja elektryczna w budynku). Instalacje PV montowane są na dachach, na elewacjach budynków, czy też bezpośrednio na gruncie. W przypadku zdarzeń w obrębie instalacji wolnostojących (montowanych na ziemi), taktyka działań nie różni się znacząco w stosunku do przedstawionej poniżej. Należy brać pod uwagę możliwość lokalizacji falownika także bezpośrednio pod modułem PV. Sama konstrukcja instalacji wolnostojącej składa się z pionowych profili stalowych wbitych w grunt oraz poziomych poprzecznie ułożonych profili, do których mocowane są moduły. System montażu zapewnia stabilne przymocowanie modułów do konstrukcji wsporczej poprzez profil nośny oraz system montażowy haków i śrub.			

Wytyczne SITP

Zapraszam do kontaktu

dr inż. Maciej Piliński

maciej.pilinski@psrf.pl

+48 786 815 907

www.psrp.pl

PSRF

Dziękuję za uwagę!

Zapraszam na stronę:

<https://www.psrf.pl>